

1A. Wiewiórkowski herbu Orzech; Polak

WIEWIÓRKA - drobiazgowa, zaborcza, ostrożna, zapobiegliwa

Jesteś średniozamożnym polskim szlachcicem. Twoja rodzina długo borykała się z finansowymi problemami, Tobie jednak udaje się wyjść z długów. Nie zaniedbujesz żadnej okazji, by wyprosić u krewnych i powinowatych zapisy w testamentach. Niczym nie pogardzasz - po jednym z krewnych ojca odziedziczyłeś piękną szablę, a znów ciotka żony zostawiła wam w spadku dwa cenne pierścienie. Dochodzisz do majątku powoli, ale wytrwale.

Zależy Ci na urzędzie cześnika w Twoim województwie. Nie uda się go jednak otrzymać bez poparcia p. **Wilczyńskiego herbu Wilk**, który cieszy się poparciem większości szlacheckich rodów w okolicy. Niestety, na ten sam urząd czyha p. **Miauczyński herbu Pazur**. To człowiek pozbawiony zasad i wielki bałamutnik. Wszyscy wiedzą, że niedawno wygrał wieloletni spór sądowy ze spokojnym i ułożonym p. **Dzięciołowskim herbu Dzięcioł**, uciekając się do kłamstw i przekupstwa. Uszło mu to jednak na sucho, ponieważ udało mu się oczarować sąd łacińskimi frazami, których wyuczył się zagranicą.

Za co lubisz Litwinów?

- *Tak naprawdę nie znasz Litwinów, ale nie jesteś do nich uprzedzony. Gdyby była taka możliwość, chętnie robiłbyś karierę na ziemiach Wielkiego Księstwa Litewskiego.*

Za co nie lubisz Litwinów?

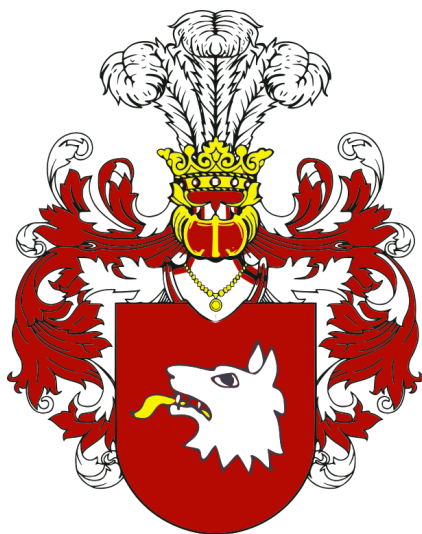
- *Doszły Cię słuchy, że Litwini nie są przychylni temu, żeby Polacy się wśród nich osiedlali. To Ci się nie podoba.*

Czy rozumiesz ruski?

NIE

2A. Wilczyński herbu Wilk; Polak

WILK - lider, władczy, troskliwy, stanowczy

Jesteś zamożnym polskim szlachcicem. Twój dziad i pradziad zadbali o to, by twój ród zdobył majątek i poważanie w okolicy. Niestety, w młodości bardzo wcześnie straciłeś obojga rodziców. To sprawiło, że musiałeś bardzo szybko dorosnąć, by zaopiekować się swoimi czterema siostrami. Trzeba było znaleźć im odpowiednich mężów i zabezpieczyć ich majątek. Szczęście Ci sprzyjało. Udało Ci się dobrze wydać każdą z siostr za mąż. Twój szwagrowie pochodzą z najlepszych rodzin w województwie, a przy tym bardzo Cię szanują i słuchają Twoich rad. Jednym z Twoich szwagrów jest p. **Myszkowski herbu Mysza**.

Odkąd pamiętasz, naturalnie wzbudzasz u ludzi szacunek i łatwo Ci przychodzi dowodzenie innymi. Jaka może być tego przyczyna? Wydaje Ci się, że ludzi doceniają w Tobie to, że zawsze troszczysz się o dobro całej społeczności i starasz się rozstrzygać wszystkie konflikty szybko i efektywnie. Wielu liczy się z Twoim zdaniem i zabiega o Twoje poparcie. Np. p. **Wiewiórkowski herbu Orzech** i p. **Miauczyński herbu Pazur** ostro rywalizują o urząd cześnika, a każdy z nich chciałby mieć Ciebie po swojej stronie.

Za co lubisz Litwinów?

- *Słyszałeś, że litewska szlachta chętnie podporządkowuje się mądrzejszym i silniejszym książętom. Taka karność Ci się podoba. Nie lubisz bezsensownego gadulstwa.*

Za co nie lubisz Litwinów?

- *Uważasz, że są bardzo niewdzięczni w stosunku do Polaków. Polacy pomagają im walczyć z Moskwą, a Litwini ciągle domagają się więcej i więcej.*

Czy rozumiesz ruski?

TROCHĘ

3A. Miauczyński herbu Pazur; Polak

KOT - samolubny, wredny, uroczy

Jesteś niezbyt zamożnym polskim szlachcicem. Inaczej niż Twoim biednym ziomkom z powiatu, udało Ci się w młodości wyjechać na studia zagranicę. Kultura włoska całkiem Cię oczarowała, cenisz ją ponad wszystko. Niestety, w Italii, delikatnie mówiąc, popsuł Ci się charakter. Pokochałeś hazard i szybko popadłeś w długi. Pieniądze z kraju nie nadchodziły i przychodziło Ci nawet głodować. Żaden z Polaków studiujących na tym samym włoskim uniwersytecie nie chciał Ci wtedy pomóc. Zrozumiałeś, że ludzie są egoistami, a Ty możesz liczyć tylko na siebie. Zastawiając szablę w żydowskim lombardzie, uzyskałeś wreszcie pieniądze, by spłacić wierzycieli, a jedna udana partyjka kart przyniosła Ci niewielką fortunę i pozwoliła się odkuć.

Gdy wróciłeś do Polski, towarzysze z czasów młodości wydali Ci się prostacy i niedouczeni. Nie mogli się równać z eleganckimi Włochami. Lata studenckich upokorzeń odreagowujesz, złośliwie wytykając towarzyszom braki w ogładzie. To nie do pomyślenia, że niektórzy z nich nie wiedzą nawet, jak używać chusteczki do nosa!

W powiecie nie jesteś szczególnie lubiany, ale wszyscy czują wobec Ciebie respekt, po tym, jak sprytną, elokwentną (i nieuczciwą) argumentacją w sądzie udało Ci pozbawić p. **Dzięciołowskiego herbu Dzięcioł** kilku wsi, które należały mu się po ojcu. Gdy obejmiesz je we władanie, będziesz na tyle ważną postacią w powiecie, by starać się o urząd cześnika. Rywalizuje o niego także niejaki p. **Wiewiórkowski herbu Orzech**, ale to człowiek bez charyzmy. Dobrze byłoby utrzymać poprawne stosunki z p. **Wilczyńskim herbu Wilk**, który rządzi powiatem i każdy się go słucha.

Za co lubisz Litwinów?

- *Wśród Litwinów rzadko można spotkać kogoś, kto uczył się zagranicą. Rozmawiając z bracią szlachecką z Litwy, możesz się popisywać swoim doświadczeniem pobytu w Italii.*

Za co nie lubisz Litwinów?

- *Większość Litwinów jest przejęta faktem, że Litwie zagraża militarnie potężna Moskwa. W Polakach chcą widzieć jedynie towarzyszy we wspólnej walce z wrogiem. Mogą nie docenić Twojej erudycji, a zamiast tego dostrzec, że z wojaczką nie masz wiele wspólnego.*

Czy rozumiesz ruski?

TAK

7A. Knurowicz herbu Knur; Polak

ŚWINIA - dowcipna, bezczelna, leniwa, nieprzyzwoita

Jesteś średniozamożnym polskim szlachcicem. Królestwo Polskie, zwane inaczej Koroną, to Twoją piękną i ukochaną ojczyzną. To kraj stworzony dla ludzi takich, jak Ty. Nie masz wielkich ambicji intelektualnych, nie zależy Ci także na wysokich urzędach, jak p. **Wiewiórkowskiemu herbu Orzech**. Chcesz przeżyć życie wesoło i bezproblemowo. Zarobić, owszem, ale się nie narobić. W odróżnieniu od innych członków towarzystwa, np. niejakiego p. **Miauczyńskiego herbu Pazur**, nie zmarnowałeś lat młodości na ślęczenie nad książkami, Twoja rodzina nie miała też środków, by wysłać Cię na naukę za granicę. W domu, w rodzinnych stronach, nauczyłeś się wszystkiego, co szlachcic powinien wiedzieć: jak wygłosić toast podczas wesela, jak usadzić oponenta podczas sejmiku złośliwym żartem i jak zjednać sobie przyjaciół przy zakąsce.

Gdy spotykasz na swej drodze szlachcica, który nie umie bawić się jak prawdziwy Polak, chętnie dzielisz się z nim swoim doświadczeniem w hulankach. Ostatnio podczas wesela p. **Dzięciołowskiego herbu Dzięcioł**, namówiłeś nieśmiałego p. **Myszkowskiego herbu Mysz**, by przepijał z Tobą i razem wygłaszał toasty. Wydaje się jednak, że trochę przesadziliście z nieprzyzwoitymi żartami i p. **Dzięciołowski** obraził się na Ciebie na serio. To straszny maruda.

Za co lubisz Litwinów?

- *Słyszałeś, że Litwini chętnie spożywają mocniejsze trunki. To Ci się podoba.*

Za co nie lubisz Litwinów?

- *Prawosławna szlachta ruska ponoć nie lubi grubiańskich i nieprzyzwoitych żartów. Ponoć ich popy uczą, że to nie po chrześcijańsku. Może być Ci trudno się z nimi dogadać.*

Czy rozumiesz ruski?

NIE ale wydaje Ci się, że tak

9A. Dzieciotowski herbu Dzieciot; Polak

DZIECIOŁ - nudziarz, lojalny, uczciwy

Jesteś średniozamożnym polskim szlachcicem. Ojciec wpajał Ci zawsze, co w życiu jest najważniejsze: dochowywanie wierności królowi i Koronie Polskiej, strzeżenie wolności i równości szlacheckiej i służba publiczna. Chciał, abyś był dobrym obywatelem i w tym celu wysłał Cię na nauki za granicę, do Italii. Szybko jednak okazało się, że nie jesteś urodzonym intelektualistą. Studiowałeś rok. W międzyczasie poznałeś we Włoszech rodaka, p. **Miauczyńskiego herbu Pazur**, hazardzistę, który popadł w kłopoty finansowe. Raz poratowałeś go nawet pewną sumą, której nigdy Ci nie oddał. Okazał się przy tym wielkim niewdzięcznikiem. Gdy wróciliście do Ojczyzny, wytoczył Ci proces i odebrał wieś, która słusznie Ci się należała po ojcu! Omotał sąd prawniczą uczoną gadką, na którą Ty nic nie umiałeś odpowiedzieć. Powtarzałeś tylko "to mi się przecie należy!". Powtarzasz to zresztą często do dziś i dlatego niektórzy nazywają Cię nudziarzem.

To prawda, nie jesteś typem hulaki i żartownisia. Nie lubisz ludzi, którzy nie wiedzą, kiedy należy zachować powagę. Żałujesz, że na swoje wesele musiałeś zaprosić p. **Knurowicza herbu Knur**, który swoim zwyczajem narobił hałasu i wstydu, gdy tylko dobrał się do kielicha. Nie lubisz ludzi, którzy beczelnie łamią zasady!

Za co lubisz Litwinów?

- *Słyszałeś, że wielu wśród nich ludzi poważnych i uczciwych. Z Moskałem też dzielnie się biją, czyli dobrzy z nich patrioci.*

Za co nie lubisz Litwinów?

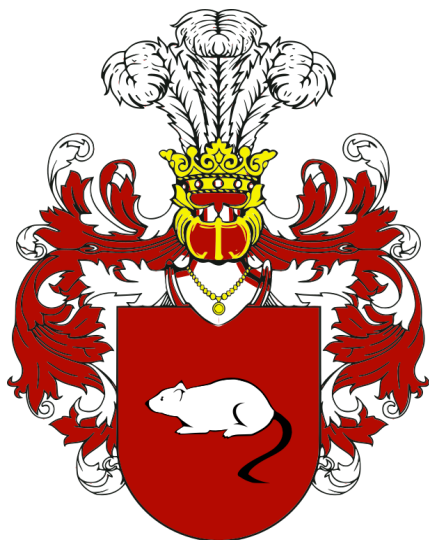
- *Nie podoba Ci się, że z Litwinami nigdy nic nie wiadomo na pewno. Chcą z Polakami unii czy nie chcą? Będą wierni czy nie będą? Nie wiadomo.*

Czy rozumiesz ruski?

NIE

11A. Myszkowski herbu Mysza; Polak

MYSZ - czuła, współczująca, wrażliwa, ograniczona

Jesteś zamożnym polskim szlachcicem. Twój ród od kilku pokoleń odgrywa ważną rolę w województwie. Niestety, Ty nie oddziedziczyłeś po przodkach ambicji ani przywódczych cech. Na samą myśl o tym, by przewodzić szlachcie ze swego powiatu, czujesz niepokój. Czy na pewno dałbyś sobie radę? Czy umiałbyś podjąć decyzje, które nikogo nie urażą?

Na szczęście przez małżeństwo związałeś się z rodem Wilczyńskich. P. **Wilczyński herbu Wilk** to człowiek, na którym można polegać. Od kiedy jest Twoim szwagrem, czujesz, że masz się na kim oprzeć. On zawsze wie, jakie decyzje należy poprzeć na sejmiku. Ma zdanie na każdy temat, wystarczy go tylko posłuchać. Nie zawsze rozumiesz jego myśli i poglądy, ale i tak gotów jesteś popierać go w każdej sprawie.

To dzięki p. **Wilczyńskiemu** poznałeś kilku szlachciców liczących się w Twoich rodzinnych stronach. Niestety, znajomość z p. **Knurowiczem herbu Knur** zakończyła się dla Ciebie bardzo niefortunnie. Mówiąc wprost, upił Cię na weselu p. **Dzięciołowskiego herbu Dzięcioł**. Nie pamiętasz dobrze weselnej uczty, ale towarzysze opowiadali Ci, że pod wpływem trunków wznosiłeś nieprzyzwoite okrzyki i toasty. To straszny wstyd!

Za co lubisz Litwinów?

- *Poznałeś kilku porządných i statecznych litewskich szlachciców. To ludzie cisi, milczący i spokojni. Spodobali Ci się.*

Za co nie lubisz Litwinów?

- *Sojusze z Litwą oznaczają dla Polaków wojnę z Moskwą. To bardzo niebezpieczne. Nie uśmiecha Ci się żadna nowa wojna!*

Czy rozumiesz ruski?

NIE

4B. Dzikowski herbu Dzik; Litwin

DZIK - nieokrzesany, brutalny, uparty

Jesteś litewskim szlachcicem. Twój charakter ukształtowała wojna. W siodle, z szablą w dłoni czujesz się najlepiej. Śmierci na polu bitwy się nie boisz - silniejszy jest w Tobie gniew. Jesteś bardzo, bardzo zły na Moskwę, na cara, na wschodnich barbarzyńców, którzy od lat napadają litewską ziemię. Walka z Moskwą to w Twoim życiu sprawa priorytetowa. Masz szczęście, bowiem Twoim protektorem i opiekunem jest książę Radziwiłł. To człowiek, któremu szczęście Litwy leży na sercu. Wygrać wojnę, zaprowadzić pokój - to dla niego sprawy pierwszej wagi.

Książę Radziwiłł hojnie nagradza ludzi, którzy sprawdzają się w boju i dochowują mu wierności. Surowo każe tych, którzy sprzeciwiają się jego mądrym decyzjom. Zdarzyło się nawet, że z powodu nieposłuszeństwa pozbawił pewnego szlachcica, p. **Ryśkiewicza herbu Ryś**, kilku wsi. Przekazał je Tobie, w nagrodę za to, że dobrze wykonywałeś jego polecenia. P. **Ryśkiewicz** stał się od tego momentu Twoim zawziętym wrogiem, ale dopóki chroni Cię opieka księcia Radziwiłła, możesz sobie z tego kpić.

Za co lubisz Polaków?

- *Właściwie to za nic. Uważasz, że sojusz wojskowy z Polską jest niezbędny, by pokonać Moskwę, ale szczególnych zalet w Polakach nie widzisz.*

Za co nie lubisz Polaków?

- *Polacy nie rozumieją zasad, które panują w Litwie. Pogardzają ludźmi takimi, jak Ty - szlachtą, która podporządkowuje się autorytetowi mądrych kniaziów. Patrzą na was z góry. Nie możesz tego znieść.*

Czy rozumiesz polski?

NIE

5B. Ryśkiewicz herbu Ryś; Litwin

RYS - malkontent (narzekacz), kapryśny, zazdrosny

Jesteś litewskim szlachcicem i patriotą, ale, prawdę powiedziawszy, ostatnimi czasy wolałbyś być Polakiem. U nich człowiek dobrze urodzony zawsze będzie wysłuchany. Nikt go nie zlekceważy! Szlachcic na zagrodzie, ale równy wojewodzie. A tymczasem na Litwie niedawno Twoje mądre rady zostały całkiem zlekceważone.

Masz swój pogląd na to, jak należy prowadzić wojnę z Moskwą, ale nikt nie chce Cię słuchać. Z tego powodu w czasie ostatniej kampanii moskiewskie zagony dostały się na Twoje ziemie i narobiły dużo szkód. Tego wszystkiego by nie było, gdyby zastosowano się do Twoich rad. Gdy więc książę Radziwiłł znowu wzywał całą szlachtę do walki z Moskwą, Ty

postanowiłeś zostać w domu i bronić swoich posiadłości. Wykorzystał to p. **Dzikowski herbu Dzik**, pupil księcia Radziwiłła, i namówił go, by książę za karę odebrał Ci kilka wsi i przekazał jemu! Takiej podłości nie możesz wybaczyć.

Za co lubisz Polaków?

- *Polak zawsze mówi królowi, co mu leży na wątrobie. Na sejmie może się wygadać, skrytykować władzę i dać dobre rady. Polacy lubią dyskutować i dobrze, bo z takich dysput zawsze może się urodzić coś dobrego.*

Za co nie lubisz Polaków?

- *Często się popisują majątkiem i wykształceniem. Niektórzy nawet patrzą na szlachtę litewską z góry...*

Czy rozumiesz polski?

TAK

6B. Sarniński herbu Sarna; Litwin

SARNA - spięta, nerwowa, wstydliva, staroświecka

Jesteś litewskim, niezbyt zamożnym szlachcicem. Kilka wsi, które należy do Twego rodu od wieków, otoczone jest bagnami i puszcza. Rzadko opuszczasz swe rodzinne strony, a widok możnych panów i wielkich miast bardzo Cię onieśmiela.

Przez Twój bojaźliwy charakter wciąż spotykają Cię nieprzyjemności. Ostatnia kampania wojenna przeciw Moskwie to dla Ciebie pasmo upokorzeń. Twoim dowódcą był p. **Dzikowski herbu Dzik**, nieokrzesany brutal. Ten szlachcic cieszy się opieką księcia Radziwiłła i dlatego sądzi, że wszystko mu wolno. Podczas wojennej wyprawy wprost znęcał się nad Tobą

oraz Twym przyjacielem, p. **Zajązkowski herbu Zajac**. Zlecił Wam zadanie ponad siły - obronę mostu przed nacierającymi Moskwiczinami.

Cała sytuacja była potwornie stresująca, a na domiar złego, p. **Zajązkowski** opuścił Cię w ostatniej chwili wraz ze swym oddziałem. Jesteś pewien, że stchórzył, chociaż on zapiera się, że zgubił się w lesie. W efekcie most został zdobyty przez Moskwę, a p. **Dzikowski** upokorzył Cię naganą przed całym wojskiem!

Za co lubisz Polaków?

- *Polacy pielęgnują zasadę równości szlacheckiej. Nawet jeśli ktoś wśród nich jest potężniejszy i bogatszy, nie może bezkarnie obrażać biedaka!*

Za co nie lubisz Polaków?

- *Obyczaje w Polsce bardzo się różnią od tych litewskich. Nieprzyzwoity żart i swobodny strój to u nich chleb powszedni. Tak się nie godzi!*

Czy rozumiesz polski?

NIE

8B. Miśkiewicz herbu Niedźwiedzia

Łapa; Litwin

NIEDŹWIEDŹ - spokojny, pewny siebie, ciekawski

Jesteś starym litewskim szlachcicem. Z Moskwą walczyłeś jeszcze za czasów poprzedniego króla. Poważna rana nogi spowodowała, że od tego czasu kulejesz. Brak ruchu sprawił też, że stałeś się nieco ociężały. Nigdy jednak nie przestały Cię ciekawić sprawy wojenne. Każdy zjazd szlachty litewskiej wykorzystujesz, by dowiedzieć się czegoś o wojnie z Moskwą. Znasz osobiście lub ze słyszenia litewskich dowódców.

Wasza szlachta bije się dzielnie. Szkoda, że nie wszyscy zachowują się przy tym po ludzku. P. **Dzikowski herbu Dzik**, pupil księcia Radziwiłła, to straszny okrutnik, który lubi upokarzać podkomendnych. Podobno ostatnio wziął się na p.

Sarnińskiego herbu Sarna. Takie konflikty między starą, litewską szlachtą bardzo Cię martwią. Jesteś przeciwnikiem niepotrzebnego okrucieństwa.

Za co lubisz Polaków?

- *Polska szlachta ma kontakty z szerokim światem, przyjeżdżają do niej posłowie z różnych krain Europy, a zdarza się, że Polacy sami wyjeżdżają za granicę. Rozmowy z nimi są bardzo ciekawe.*

Za co nie lubisz Polaków?

- *Polacy nie szanują autorytetu i często wszczynają burdy. Podczas swoich sejmów krzyczą jeden na drugiego i nie umiając zachować spokoju. Nie chciałbyś, aby te hałasy przeniosły się na Litwę.*

Czy rozumiesz polski?

TAK

10B. Baranowicz herbu Runo; Litwin

BARAN - odważny, czujny, tępy

Jesteś odważnym człowiekiem. Wiele lat spędziłeś w siodle jak żołnierz. Służyłeś u boku p. **Dzikowskiego herbu Dzik**. Podziwiasz tego bitnego, stanowczego człowieka. Jest małomówny, ale jak już coś komuś powie, to tak, że aż mu w piętę pójdzie!

Lubisz prosty, dosadny język. Z książkami nigdy nie było Ci po drodze. W ogóle nie lubisz ludzi, którzy marnują czas na czcze rozmyślania. Tym gorzej, gdy zaczytują się w jakichś dziwacznych fantazjach napisanych przez Włochów czy innych Hiszpanów.

Poznałeś kiedyś polskiego szlachcica, p. **Miauczyńskiego herbu Pazur**, wyuczonego w Italii. Wydał Ci się wielkim dziwakiem. Włosi wyuczyli go jakichś dziwacznych słów - chyba tylko po to, żeby uczciwego, prostego człowieka oszukać.

Za co lubisz Polaków?

- *To bitny naród. Wiele razy dowiedli tego, walcząc z Litwinami ramię w ramię.*

Za co nie lubisz Polaków?

- *Nie chcesz, aby na litewskich zjazdach szlachty pojawiły się te polskie mądrale. Od ich "uczonej" gadki tylko głowa może rozboleć.*

Czy rozumiesz polski?

NIE, a z ruskim też słabo sobie radzisz

12B. Zajączkowski herbu Zając; Litwin

ZAJĄC - tchórzliwy, uprzejmy, podlizujący się

Jesteś młodym litewskim szlachcicem. Od dziecka byłeś dość strachliwy, chociaż ojciec bardzo chciał widzieć w Tobie żołnierza. Szukał dla Ciebie protekcji i polecił p. **Dzikowskiemu herbu Dzik**. Jako podkomendny Dzikowskiego uczestniczysz od kilku lat w wojnie z Moskwą.

Szybko zorientowałeś się, że dowódca lubi, gdy się go chwali. Zacząłeś podlizywać mu się bezwstydnie, byleby tylko nie znaleźć się twarzą w twarz z wrogiem. Przez długi czas się udawało. Podczas gdy inni wojowali, Ty zajmowałeś się warzeniem strawy w obozie. Niestety, podczas jednej z wypraw **Dzikowski** zlecił Ci trudną misję

obrony mostu wraz z Twym przyjacielem, p. **Sarnińskim herbu Sarna**.

To wielki wstyd, ale w ostatnim momencie postanowiłeś nie pojawiać się na polu boju. **Sarniński** cudem uszedł z życiem z tej imprezy i ma teraz do Ciebie żal...

Za co lubisz Polaków?

- *Jeśli nie Polacy, to kto zakończy tę straszną wojnę z Moskwą? W nich jedyna nadzieja.*

Za co nie lubisz Polaków?

- *Słyszałeś, że nie wszyscy Polacy zgadzają się na uchwalenie podatku na wojnę z Moskwą. To straszne, że są tak chciwi!*

Czy rozumiesz polski?

NIE

1C. Orzelski herbu Orzeł; Polak

ORZEŁ - szlachetny, bohaterski, patetyczny, pasjonat

Jesteś średniozamożnym polskim szlachcicem i prawdziwym patriotą. Za granicą nigdy nie bywałeś, ale od dziecka interesujesz się tym, co słyszeć u sąsiadów. Wnioski są oczywiste - drugiego takiego kraju na świecie, jak Polskie Królestwo, nie ma i nie będzie! Tylko tutaj człowiek jest naprawdę wolny! Król przyjaźni się ze szlachtą, a szlachta z królem. Wszyscy żyją w miłości i zgodzie, jeden nie wynosi się nad drugiego...

A przy tym polska szlachta żyje w pięknej zgodzie z panami litewskimi. Ot, weźmy chociażby Twój przykład. Twoja żona pochodzi z rusińskiego rodu, jest siostrą p. **Gołębiowskiego herbu Gołąb**. Swojego szwagra cenisz i szanujesz. Chętnie

wprowadzasz go w świat polskiej polityki, jako starszy i bardziej doświadczony poseł. To zresztą nie jedyny szlachcic, którym się opiekujesz. Młody p. **Sobański herbu Psia Łapa**, to Twój wierny towarzysz. Jego także z Litwą łączą związki rodzinne.

Polityka Twojego kraju to Twoja pasja. Uwielbiasz przemawiać na wzniosłe tematy. Ostatnio Twoją główną pasją jest unia. Oby jak najszybciej do niej doszło! Niech szlachta Polski i Litwy zjednoczy się co prędzej!

Za co lubisz Litwinów?

- *To prawdziwi bracia Polaków. Litewski i rusiński szlachcic to najlepszy krewniak w Europie.*

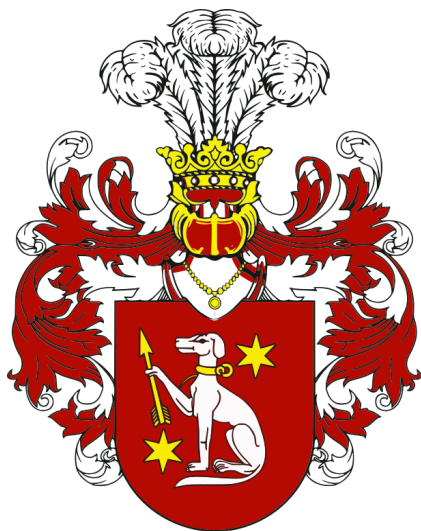
Za co nie lubisz Litwinów?

- *Lubisz wszystkich, ale do przeciwników unii masz żal. Czemu nie wiedzą, co dla nich dobre?*

Czy rozumiesz ruski?

TAK

2C. Sobański herbu Psia Łapa; Polak

PIES - wierny, towarzyski, nachalny, wesoły

Jesteś zamożnym polskim szlachcicem. Twoje życie to istna sielanka: kilka spokojnych wsi, pracownicy poddani i mnóstwo przyjaciół. Każdy, z kim się spotykasz, z miejsca staje się Twoim najlepszym kolegą. Każdy zjazd szlachty to dla Ciebie okazja, by poznawać wciąż nowych, sympatycznych ludzi.

Aktualnie Twoim faworytem jest p. **Orzelski herbu Orzeł**. To mądry i życzliwy człowiek, wielki zwolennik unii Polski i Litwy. Jesteś zachwycony myślą, że dwa siostrzane kraje wreszcie się zjednoczą na wieki wieków. Tym bardziej, że Twój szwagier, mąż Twojej siostry, jest rusińskim szlachcicem i zowie się **Sokołowski herbu Sokół**.

Odwiedzając nowy dom siostry, pokochałeś Ukrainę. Cóż to za piękna, bogata kraina! Ileż zwierza w lasach, ryb w rzekach i owoców na drzewach! Żałujesz tylko, że szwagier, p. **Sokołowski**, nie chce Cię częściej zapraszać. Bardzo chciałbyś się z nim naprawdę zaprzyjaźnić.

Za co lubisz Litwinów?

- *Masz wśród Litwinów mnóstwo przyjaciół, a poza tym teraz to Twoi krewni. Jakże miałbyś ich nie lubić?*

Za co nie lubisz Litwinów?

- *Czasem za bardzo się izolują i chcą o swoich sprawach decydować sami. Tak być nie powinno. Zawsze powinniśmy być razem.*

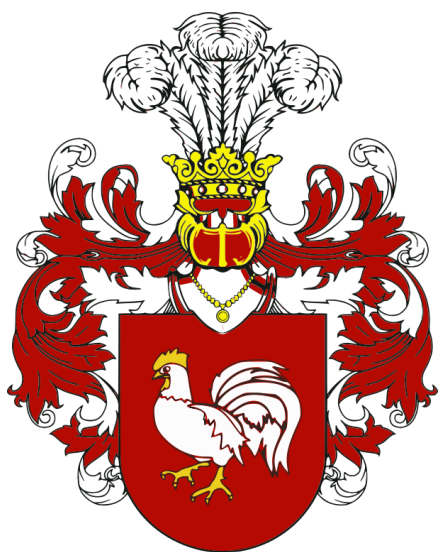
Czy rozumiesz ruski?

TROCHĘ

7C. Koguciński herbu Grzebień; Polak

KOGUT - krzykacz, pozer, obraźalski, kochliwy

Jesteś niezbyt zamożnym polskim szlachcicem i jak każdy szlachcic kochasz politykę. Sejm, sejmik, rodzinne spotkanie - to dla Ciebie idealna okazja, by głośno wygłosić swoją opinię. Kto Cię raz zobaczy, zapamiętuje Cię na zawsze - jesteś tym, który najgłośniej krzyczał.

Ostatnimi czasy Twoje gromkie przemowy poświęcone były tylko jednej kwestii. "Uchwalmy podatki na wojnę z Moskwą!" wołałeś. Robiłeś to, aby przypodobać się p. Żubrowskiemu herbu Żubr, litewskiemu wielmoży, dla którego ta wojna to sprawa najwyższej wagi.

Udało się i p. **Żubrowski** obdarzył Cię przyjaźnią, a nawet obiecał córkę za żonę. Poznałeś tę dziewczynę, a ona zakochała się w Tobie od pierwszego wejrzenia. Jakież było

więc Twoje zdziwienie, gdy nieoczekiwanie p. **Żubrowski** zmienił zdanie i córkę oddał p. **Jastrzębskiemu herbu Jastrząb**! Jesteś tym głęboko dotknięty, a do szlachty litewskiej całkiem straciłeś zaufanie! Jakże ktoś mógł wybrać rusińskiego szlachcica, zamiast Ciebie, Polaka!

Za co lubisz Litwinów?

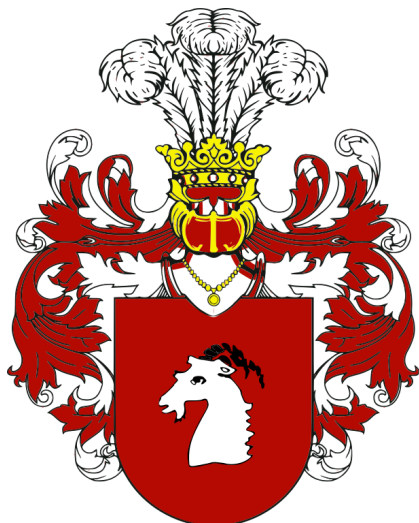
- Nie czujesz do nich żadnej sympatii.

Za co nie lubisz Litwinów?

- Ci ludzie to krętacze. Nie wywiązują się z obietnic. Unia już dawno miała być zawarta, a oni dalej kombinują, jak koń pod górę.

Czy rozumiesz ruski?

NIE

10C. Kozłowski herbu Kozioł; Polak

KOZIOŁ - uparty, kłótlivy, przekorny

Jesteś średniozamożnym polskim szlachcicem. Niektórzy twierdzą, że jesteś wyjątkowym uparciuchem, ale to nie tak. Ty po prostu zawsze wiesz lepiej, niż inni. Tak się składa, że nigdy się nie mylisz. Nie musisz nawet słuchać cudzego zdania - wiesz, że inni racji nie mają.

Weźmy chociażby sprawę unii Polski i Litwy. Polacy mówią, że trzeba się zjednoczyć z panami litewskimi. Najgłośniej optuje za tym p. **Orzelski herbu Orzeł**. Ty masz na ten temat swoje zdanie. Wszedłeś kiedyś w kontakty z pewnym szlachcicem litewskim, p. **Węgorzewskim herbu Węgorz**. Miał Ci sprzedać w dobrej cenie futra z litewskich lasów. Oj, już ostrzyłeś sobie na nie zęby. Gdy wtem ten oszust zrezygnował, a futra sprzedał p.

Indykiewiczowi herbu Indyk, który do dziś dnia w nich chodzi i bardzo się tym szczyci.

Wtedy Cię olśniło - wszyscy Litwini to źli, nieuczciwi ludzie. Unię byłbyś skłonny poprzeć, ale żadnych podatków na wojnę z Moskwą płacić nie będziesz! Nie i koniec. Ciebie Moskwicini nie atakowali, więc dlaczego miałbyś płacić? Niech sobie Litwa radzi sama.

Za co lubisz Litwinów?

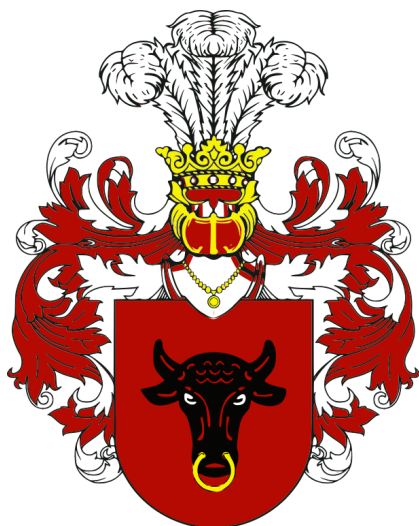
- *Próbowano Cię przekonać, że Litwini mają jakieś zalety, ale uparteś się i nie słuchałeś żadnych argumentów. Nie lubisz Litwy!*

Za co nie lubisz Litwinów?

- *Lista jest długa. Pokłócić się z nimi można o wszystko: mają inny język, inną wiarę i jeszcze wciągają Polskę w wojnę z Moskwą. To mało?*

Czy rozumiesz ruski?

NIE

13C. Bykowski herbu Byk; Polak

BYK - zdecydowany, prostak, niezdarny

Jesteś średniozamożnym polskim szlachcicem. Życie szlachcica to wojna i polityka. Z wojną radzisz sobie całkiem nieźle. Siedząc na koniu i dowodząc w polu, zawsze wiesz, jak działać i co robić.

Z polityką jest trudniej. Sam nie wiesz, jak to się dzieje, że zawsze udaje Ci się kogoś obrazić. Weźmy chociażby unię Polaków z Litwinami. Kilka razy podczas sejmku próbowałeś się odezwać do panów litewskich z miłym słowem. "Być częścią Polski to wielki zaszczyt dla Litwy. Chodźcie do unii co prędzej!" powiedziałeś. Jakże oni się obruszyli na te słowa! "A może to dla Polski zaszczyt, że z nią chcemy unii?!" odkrzykiwali do Ciebie. Najgłośniejszym tam hałasował p. **Indykiewicz herbu Indyk**.

Twierdził, żeś całą szlachtę litewską potwornie obraził. "Dobrze Wasz litewski Jagiełło zrobił, że Litwę Polsce podarował!" dodałeś, próbując załagodzić sytuację. Na te słowa już całkiem się obrazili. Żałujesz, bo przecież chciałeś dobrze.

Po Twoim występie p. **Orzelski herbu Orzeł** stwierdził, że lepiej, byś się już nie odzywał, ale to nie do pomyślenia. Jesteś szlachcicem i masz prawo przemawiać na sejmie jak każdy!

Za co lubisz Litwinów?

- *Dobre z nich wojaki, wytrwałe i cierpliwe.*

Za co nie lubisz Litwinów?

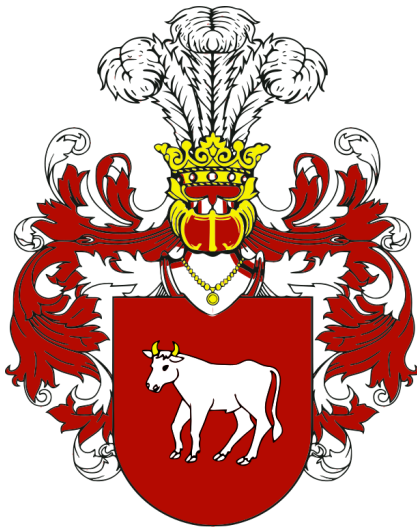
- *To bardzo hardzi i obrażalscy ludzie. Łatwo ich urazić, byle czym.*

Czy rozumiesz ruski?

NIE

16C. Ciólecki herbu Ciótek; Polak

CIOŁEK - lekkomyślne, marzycielskie, płacziwe

Jesteś młodym, polskim szlachcicem. Jak dotąd w Twoim życiu wszystko układało się bardzo szczęśliwie, ale prawdę powiedziawszy, wcale sobie na to nie zasłużyłeś. Po prostu sprzyjał Ci los.

Twój ojciec przeniósł się na Litwę, na dobra nadane przez króla. Zamieszkaliście w regionie słabo zaludnionym. Poznaliście się z lokalną szlachtą i polubiliście się z p. **Gołębskim herbu Gołąb**. To człowiek spokojny i przyjacielski.

W swoim litewskim majątku czujesz się jak w domu, chociaż z krwi jesteś Polak. Udało Ci się nawet uzyskać urząd stolnika. Teoretycznie urzędy w Litwie powinni dostawać tylko Litwini, ale jakoś na Ciebie przymknęło oko. Niestety, do czasu. Aktualnie niejaki p. **Sowiński herbu Sowa** rozpętał przeciwko Tobie kampanię oszczerstw. "Co to za Litwin malowany ten Ciólecki!" gada, "Nie Litwin to, lecz Polak z Mazur!". Wielu zaczęło popierać **Sowińskiego**. Kto wie, może przyjdzie Ci się pożegnać z Litwą i Twoim majątkiem? Na samą myśl o tym chce Ci się płakać! To niesprawiedliwe!

Za co lubisz Litwinów?

- *Niektórzy są bardzo mili i gościnni. Lubią się zadawać z Polakami.*

Za co nie lubisz Litwinów?

- *Są wśród nich straszne uparciuchy i pyszałki, dla których litewski naród jest najważniejszy.*

Czy rozumiesz ruski?

TAK

3D. Sokółcki herbu Sokół; Rusin

SOKÓŁ - miłujący wolność, anarchista, ambitny, niepokonany

Jesteś Rusinem, szlachcicem Wielkiego Księstwa Litewskiego. Twój ród ma długie tradycje. Był zawsze ruskim i prawosławnym. Trzymaliście się zawsze z dala od panów Polaków. Ciebie jednak problemy majątkowe zmusiły do małżeństwa z Polką, siostrą p. **Sobańskiego herbu Psia Łapa**. Długo się wahałeś, zanim zdecydowałeś się na ślub, ale w końcu podjąłeś tę trudną decyzję.

Niestety, Twoje małżeństwo nie jest udane. Żona chce się rządzić w Twoim majątku i codziennie porównuje Cię do swoich krewnych. Jej brat, p. **Sobański**, jest bardzo nachalny i koniecznie chce Cię odwiedzić na Ukrainie. Ilekroć się widzicie, próbuje Ci dawać niepotrzebne "dobre rady", np. jak należy walczyć z Tatarami.

To śmieszne! Ty przecież sam najlepiej znasz wojenne sprawy. Masz wielkie doświadczenie wojskowe, a szablą władasz najlepiej w całej Litwie. Nie potrzebujesz żadnych rad, ani od szwagra, ani od innych Polaków. Tym bardziej, że oni wcale Litwie dobrze nie życzą. Na przykład taki p. **Kozłowski herbu Kozioł** uparł się, by Polacy nie uchwalali nowego podatku na wojny. A inny, p. **Bykowski herbu Byk**, co pysk otwiera, to Litwinów obraża. Nie można ścierpieć takiego zachowania.

Za co lubisz Polaków?

- *Niektórzy Polacy są mądrzy i wiedzą, że szlachcic od tego jest szlachcicem, żeby być wolnym i niezależnym od nikogo. To się ceni.*

Za co nie lubisz Polaków?

- *Chcieliby dominować na Litwie, a szczególnie na Ukrainie. Trzeba ich powstrzymać.*

Czy rozumiesz polski?

TAK

4D. Jastrzębski herbu Jastrzęb; Rusin

JASTRZĄB - niecierpliwy, nerwowy, inteligentny, pomysłowy

Jesteś Rusinem, starym litewskich szlachcicem. Twoje ciało uległo już niszczącej sile czasu, ale Twój umysł jest jasny jak zawsze. Jesteś człowiekiem przenikliwym i dobrze rozumiesz sytuację swojej Ojczyzny. Ukrainę ciągle napadają Tatarzy, a Litwę - Moskwa. Niestety, wśród szlachty litewskiej jest wielu idiotów, którzy nie rozumieją, że unia z Polską jest niezbędna. Trzeba ją zawrzeć i to już, zaraz, teraz! Tylko pomoc Polski obroni was przed potężnymi wrogami.

Próbujesz wciągnąć do partii zwolenników unii swojego potężnego teścia, starego p. **Żubrowskiego herbu Żubr**. Niestety, to człowiek powolny i uparty. Zanim powie jedno słowo, Ty zdążysz wygłosić całą przemowę. P. **Żubrowski** to wielki

litewski patriota. Z kolei p. **Sokołowski herbu Sokół** to człowiek, który wielbi wolność i boi się, że zjednoczenie z Polską mu ją zabierze.

Część szlachty jest po prostu zbyt głupia, by zrozumieć, że unię należy zawrzeć. Z innymi z kolei jesteś w otwartym sporze. Taki na przykład p. **Jagnięcki herbu Runo** ukradł srebrne łyżki na Twoim weselu! A chociaż był świadek jego przestępstwa (p. **Lisowski herbu Lis**), p. **Jagnięcki** do dziś dnia nie chce się przyznać. Z takim człowiekiem nie chcesz mieć do czynienia.

Za co lubisz Polaków?

- *Nie zastanawiasz się na tym, czy ich lubisz. Są po prostu bardzo potrzebni Litwie i Ukrainie!*

Za co nie lubisz Polaków?

- *Niektórzy posłowie na polskim sejmie to skończeni idioci. Publicznie gadają głupoty, a uciszyć ich się nie da.*

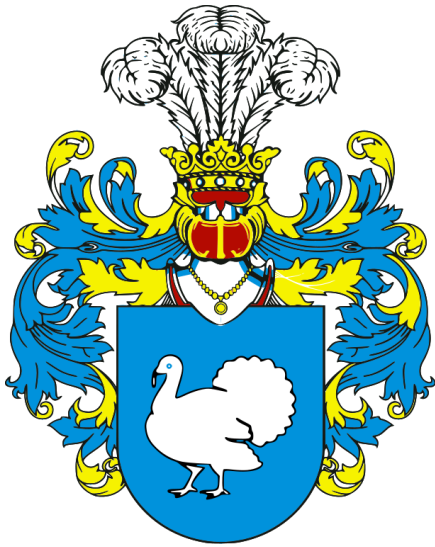
Czy rozumiesz polski?

TAK

8D. Indykiewicz herbu Indyk; Rusin

INDYK - gniewliwy, nieprzewidywalny wariat, ignorant

Jesteś Rusinem, średniozamożnym litewskim szlachcicem i patriotą. Gdybyś miał określić, który z siedmiu grzechów głównych jest Twoją słabością, byłby to na pewno gniew. Właściwie wszystko Cię denerwuje. Gdy coś idzie nie po Twojej myśli, robisz się cały czerwony, a na usta cisną się przekleństwa. Gdy ktoś Ci się sprzeciwia, jesteś gotów posunąć się do rękoczynów.

Spotkana w Lublinie podczas sejmiku polska szlachta również daje Ci się we znaki. To straszni impertynenci. Im chyba wydaje się, że są czymś lepszym niż wy, Rusini. Niejaki **Bykowski herbu Byk** strasznie obraził całą litewską szlachtę, a potem udawał, że nie wie, o co chodzi. Takim chamom zawsze odpowiadasz z całą stanowczością: "Zawrzyj

waszmość gębę!".

Niestety, wśród Twych towarzyszy, Litwinów, jest wielu takich, którzy są zwolennikami spokojnej i kulturalnej rozmowy, na przykład pan **Żubrowski herbu Żubr**. Takie zachowanie do niczego nie prowadzi, tylko rozuchwala Polaków. Pozwalają sobie na bardzo wiele. Jeden bezczelny Polak chciał kupić po niskiej cenie sobolowej futra od p. **Węgorzewskiego herbu Węgorz**. Sęk w tym, że te same futra p. **Węgorzewski** obiecał Tobie. Gdy tylko się dowiedziałeś o tym przekręcie, powiedziałeś **Węgorzewskiemu** kilka przykrych słów, aż mu w pięty poszło. Nie szczęście ostatecznie futra udało się zakupić. Teraz możesz w nich chodzić i pysznić się przed całą szlachtą.

Za co lubisz Polaków?

- *Poznałeś kilku, którzy potrafią docenić wielką, ruską kulturę. Szanują wasz obyczaj i wiarę. Niektórzy z nich z radością przenoszą się na Litwę i żenią z litewskimi pannami.*

Za co nie lubisz Polaków?

- *Ogromna większość z nich to snobistyczne buce, wywyższające się ponad litewską szlachtę.*

Czy rozumiesz polski?

NIE

11D. Lisowski herbu Kita; Rusin

LIS - chytry, krętacz, czarujący

Jesteś Rusinem, młodym litewskim szlachcicem. Twoja rodzina nie może się poszczycić wielkim majątkiem, a Twoim głównym życiowym celem było zawsze zaprzyjaźnienie się z kimś możnym i bogatym. Masz wielki dar - jesteś elokwentny, potrafisz prawić komplementy i w każdym umiesz dotrzeć coś interesującego. Przy tym z równym przekonaniem mówisz prawdę, co najbardziej wyszukane kłamstwa.

Przez długi czas myślałeś, że Ci się poszczęściło. Twoim przyjacielem został p. **Jastrzębski herbu Jastrząb**. Zacząłeś nawet dumać o tym, czy nie uda Ci się wydać swej siostry za szanowanego przyjaciela. Niestety, Jastrzębski wybrał córę p. **Żubrowskiego herbu Żubr**. To oczywiste, że córka **Żubrowskiego** była lepszą partią, ale i tak bardzo Cię to

obrazilo.

Urażony uczestniczyłeś w weselu **Jastrzębskiego**. Usadzono Cię przy końcu długiego stołu. Do Twojego miejsca nie docierało żadne smaczne jedzenie. Razem z towarzyszami wyjadałeś z jednej misy zimną zupę. Poirytowany, postanowiłeś się pocieszyć srebrnymi łyżkami, którymi gospodarz udekorował stół. Niestety, służba szybko zauważyła braki. Dzięki przytomności umysłu udało Ci się zwalić winę na p. **Jagnięckiego herbu Runo**. Oby nikt nie dowiedział się o tym, że ukradłeś łyżki!

Za co lubisz Polaków?

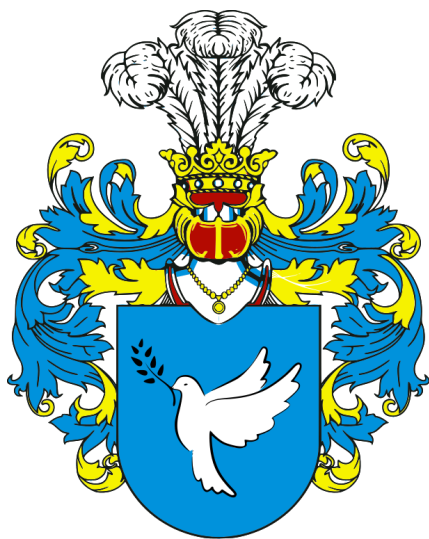
- *Polacy bardzo lubią modę. Sprowadzają tkaniny, ubrania i klejnoty z odległych krain. Lubisz podpatrywać ich styl.*

Za co nie lubisz Polaków?

- *Nie podoba Ci się, że Polacy strasznie ociągają się z uchwaleniem podatków na wojnę z Moskwą. Powinni jak najszybciej zebrać te pieniądze i ruszyć Litwie z pomocą.*

Czy rozumiesz polski?

NIE

14D. Gołębski herbu Gołąb; Rusin

GOŁĄB - pokojowy, pojednawczy, optymista, beztroski

Jesteś starym Rusinem, niezbyt zamożnym litewskim szlachcicem. Odkąd pamiętasz, Twój kraj narażony jest na wściekłe ataki Tatarów. "Wojna!" - ten straszny okrzyk rozlega się co kilka lat w każdej wsi i miasteczku.

Ty jednak całym sercem pragniesz pokoju. Pokoju, jaki by on nie był. Jeśli przyjdzie zapłacić wrogowi daninę, byle się od was odczepił, jesteś gotów to zrobić. Bardziej zależy Ci na zakończeniu przelewu krwi, niż na sprawiedliwości.

W życiu prywatnym też tak postępujesz. Siostrę wydałeś za Polaka, p. **Orzelskiego herbu Orzeł**, chociaż polscy panowie nie są wśród Rusinów szczególnie lubiani. Sąsiedzi mówili Ci:

"Wydaj siostrę za Rusina, jak dawniej bywało!", ale Ty zrobiłeś swoje. P. **Orzelski** to dobry i przyjazny szwagier. Teraz chce skłonić całą Litwę do unii z Polską. A niechże i tak będzie, byleby kłótni między bracią szlachecką nie było! Zgódźmy się na cokolwiek, byleby już te swary przycichły!

Za co lubisz Polaków?

- *Polak jak trochę popije, to z każdym się brata. Nie mają oni złego serca! Trzeba tylko umieć się z nimi obchodzić.*

Za co nie lubisz Polaków?

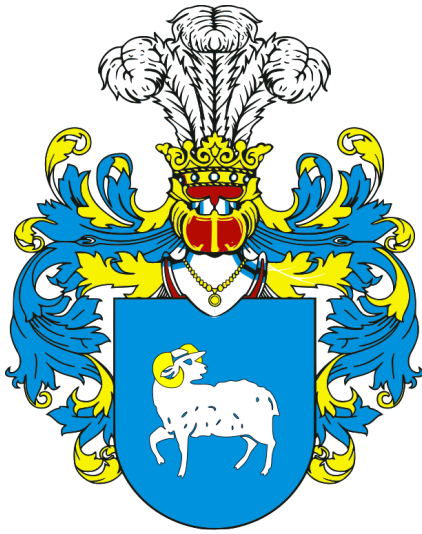
- *Nie podobają Ci się polskie sejmy, gdzie wszyscy bez końca się spierają. To nie na Twoje nerwy.*

Czy rozumiesz polski?

NIE

17D. Jagnięcki herbu Runo; Rusin

JAGNIĘ - pokorne, niewinne, naiwne

Jesteś bardzo ubogim szlachcicem z Rusi. Kochasz swoją ojczyznę. Rządzą nią mądrzy i bogaci kniaziowie. Taki prosty i pokorny człek, jak Ty, nawet nie myśli, by się z nimi równać. Każdy ma miejsce na tym świecie: książ i bogacz jest od tego, żeby rządzić, a prostaczek od tego, żeby żyć sobie po cichutku i nikomu nie wadzić.

Za największe szczęście poczytujesz sobie przyjaźń i zaufanie, którym obdarzył Cię p. **Jastrzębski herbu Jastrząb**. To zamożny i wpływowy szlachcic. Dopuścił Cię do towarzystwa po tym, jak udało Ci się wykazać w potyczce z Tatarami. Nie mogłeś uwierzyć w swoje szczęście. Jastrzębski nie tylko uraczył Cię kilka razy rozmową, ale i zaprosił na wesele. Bardzo miło spędzałeś czas, gwarząc z sąsiadem przy stole, p. **Lisowskim herbu Lis**.

Niestety, podczas tej uroczystości doszło do skandalu. Ktoś ukradł srebrne łyżki ze stołu i oskarżono... Ciebie! **Jastrzębski** nie chce już z Tobą utrzymywać kontaktów...

Za co lubisz Polaków?

- *Polacy wspaniale się prezentują. Chodzą w pięknych strojach, mają bardzo ozdobną broń i znają obce języki, na przykład łacinę. Jesteś nimi zachwycony.*

Za co nie lubisz Polaków?

- *Nie ma takiej rzeczy.*

Czy rozumiesz polski?

NIE

5D. Żubrowski herbu Żubr; Litwin

ŻUBR - dostojny, biesiadnik, tradycjonalista, wyrozumiały

Jesteś starym, prawosławnym, litewskim szlachcicem. Zna Cię książę Radziwiłł, szanuje Cię kwiat litewskiej szlachty. Twoje nazwisko okryło się chwałą podczas wojen z Moskwą, jeszcze za poprzedniego króla. Teraz już nie wojujesz. Jesteś zbyt wiekowy, zbyt poważny i stateczny. Przeciwno unii Polski z Litwą nic nie masz. Unia być musi, ale na zasadach starych, litewskich. "Możemy się bratać z panami Polakami, ale siłą nas do niczego nie zmuszą. Musi być po naszymu" lubisz powtarzać.

W życiu prywatnym też kierujesz się zasadą, by podtrzymywać stare, szanowane, litewskie zasady. Przez moment byłeś skłonny oddać swą jedyną córkę polskiemu bogatemu szlachcicowi, p. **Kogucińskiemu herbu Kogut**, ale odradził Ci to prawosławny mnich. "Nie dawaj, wasza miłość, córki Lachowi!" powiedział. Zmieniłeś zdanie i znalazłeś dla dziewczyny równie bogatego męża, p. **Jastrzębskiego herbu Jastrząb**. Prawda, że to starzec, ale za to Rusin i dobry chrześcijanin, prawosławny.

Irytuje Cię, kiedy Polacy nie umieją okazać szacunku wielkiej Litwie. Na przykład p. **Bykowski herbu Byk** już kilka razy obraził panów litewskich i grał przy tym głupiego.

Za co lubisz Polaków?

- *Polak w wojnie to dobry towarzysz i wielka pomoc. Gdy już się Polacy na wojnę z Moskwą zbiorą, na pewno bardzo Litwie pomogą.*

Za co nie lubisz Polaków?

- *Polacy zapominają, że Litwa to wielki i starożytny kraj, który ma swój ruski język i swoją ruską wiarę. Warto im o tym przypomnieć.*

Czy rozumiesz polski?

NIE

6D. Żmijewski herbu Żmija; Litwin

ŻMIJA - złośliwa, wredna, dobry obserwator, sadystka

Jesteś młodym, litewskim szlachcicem, a przy tym człowiekiem inteligentnym, spostrzegawczym i bystrym. Widzisz więcej, niż inni.

Całą swą majątność i karierę zawdzięczasz księciu Radziwiłłowi. Służysz mu wiernie. Wiesz, że Twemu panu bardzo nie w smak unia Litwy z Polską. Uważa, że zjednoczenie tych krajów nie jest potrzebne, a zwolennicy unii powinni zostać skompromitowani. Ty idealnie nadajesz się do tego, by wyszydzić przeciwników politycznych księcia Radziwiłła. Masz ostry język i zawsze

wiesz, kogo można wyśmiać.

Od pewnego czasu kpisz publicznie ze zwolennika unii, p. **Jastrzębskiego herbu Jastrząb**. To starzec, który wziął za żonę córkę p. **Żubrowskiego herbu Żubr**. Plotka głosi zaś, że panna młoda zakochana była w kimś innym - w Polaku, p. **Kogucińskim herbu Kogut**, który również rywalizował o jej rękę. Młoda żona wzdychająca do innego za plecami starego męża - to idealny temat do Twoich złośliwości. Księżę Radziwiłł ucieszy się, słysząc że p. **Jastrzębski** jest skompromitowany.

Tematów do złośliwości zresztą nie brakuje w waszym towarzystwie...

Za co lubisz Polaków?

- *Polacy drukują i czytają dużo pamfletów i paszkwili politycznych. Twoim zdaniem to najlepszy rodzaj literatury. Można się wiele dowiedzieć, a i uśmiechnąć pod wąsem.*

Za co nie lubisz Polaków?

- *Za wszystko inne. Ale nie lubisz też Niemców, Moskwicinów i Szwedów. Właściwie lubisz tylko siebie.*

Czy rozumiesz polski?

TAK

9D. Sowiński herbu Sowa; Litwin

SOWA - przemądrzała, pamiętliwa, kłótniwa

Jesteś starym, litewskim szlachcicem. Wiele w życiu widziałeś i słyszałeś nie jedno. Spędziłeś wiele lat w siodle i na szlacheckich zjazdach. Mógłbyś się cieszyć dużym gronem oddanych przyjaciół, ale niestety stosunki z ludźmi nie układają Ci się najlepiej. To dlatego, że rozumiesz więcej, niż inni, i pamiętasz wszystko, o czym inni chętnie by zapomnieli.

Jeśli ktoś nie popisie się w polu, podczas boju z nieprzyjacielem, Ty zapamiętasz jego imię do końca życia. Trzymasz w pamięci wszystkie starożytne litewskie prawa i przywileje - w prawniczej dyskusji nikt Cię nie przegada.

Wiesz dobrze, kto i od kiedy mieszka w Twojej okolicy. Znasz historię litewskich rodów i wiesz, które zapisały się chwalebnie w historii, a które okryły się hańbą.

Pamiętasz dobrze, że p. **Jastrzębski herbu Jastrząb**, to kiepski wojak, a p. **Sokołcki herbu Sokół** jako pierwszy ze swego rodu ożenił się z Polką (hańba!). Wiesz też dobrze, że p. **Ciołcki herbu Ciołek**, rodem z Mazowsza, osiedlił się w Litwie bezprawnie i bezprawnie tutaj urzędy piastuje, które miały być zarezerwowane dla Litwinów.

O takich sprawach trzeba przypominać, zanim wszyscy o nich zapomną!

Za co lubisz Polaków?

- *Polacy lubią dyskusje i wielu wśród nich zawodowych polemistów. Podoba Ci się to, bo lubisz długie, zażarte spory.*

Za co nie lubisz Polaków?

- *Polacy ciągle kombinują przy starożytnych dokumentach i przywilejach. Niektórzy twierdzą, że do Królestwa Polskiego należy cała Ukraina! To chyba jakiś żart.*

Czy rozumiesz polski?

TROCHĘ

12D. Kobyliński herbu Podkowa; Litwin

KOŃ - cierpliwy, uczciwy, sztywny

Jesteś litewskim szlachcicem. We wczesnej młodości straciłeś rodziców i wychowywała Cię babka. To była kobieta niezwykle pobożna (może nawet dewotka) i surowa. Nauczyła Cię, że nie ma nic gorszego niż kłamstwo, lenistwo i kombinatorstwo. "Bez pracy nie ma kołaczy!" powtarzała.

W efekcie stałeś się człowiekiem, który po prostu nie umie postąpić nieuczciwie. Nie umiesz kłamać, oszukiwać ani kombinować. Co więcej, potrafisz wytropić każdą niecnotę. Z tego powodu ucierpiało już kilka Twoich znajomości. Lubieś się z p. **Żubrowskim herbu Żubr**, ale nie spodobało Ci się, jak potraktował Polaka, który chciał się żenić z jego córką. Żubrowski zwodził zakochanego **Kogucińskiego** miesiącami, a na koniec oddał córkę **Jastrzębskiemu herbu Jastrząb**. No, jak tak można?! Szlacheckie słowo to przecie świętość.

Z p. **Węgorzewskim herbu Węgorz** też popsuły Ci się relacje, po tym jak wytropieś, jak nieuczciwie handluje sobolowymi futrami. Człowiek wątpliwej moralności nie może być Twoim przyjacielem!

Za co lubisz Polaków?

- *Podoba Ci się, że wśród Polaków nie brakuje ludzi, którzy przykładają się do nauki, a nawet jeżdżą do szkół za granicę. Tak trzeba!*

Za co nie lubisz Polaków?

- *Polacy to kombinatorzy. Ciągłe myślą o tym, jak małym kosztem zdobyć wielką fortunę. Chcą sprzedać coraz więcej i więcej zboża. A kto na to wszystko haruje? Biedni chłopci, nad którymi nikt się nie użali.*

Czy rozumiesz polski?

NIE

15D. Krukowicz herbu Kruk; Litwin

KRUK - pesymista, masochista, narcyz

Jesteś starym, litewskim szlachcicem. Prawdę powiedziawszy nie znasz nikogo równie mądrego, co Ty. Czegoś Ty nie widział!? Gdzieś Ty nie był!? Pamiętasz dobrze starego króla, uczestniczyłeś w wielu wojnach i poznałeś kilku znamienitych obywateli. Doświadczenie długiego życia nauczyło Cię największej mądrości: wszystko zawsze zmienia się na gorsze!

Moskwa zabiera Litwie coraz to nowe ziemie, Polacy nie chcą uchwałać podatków na wojnę i coraz bardziej lekceważą Litwinów, a Ciebie coraz bardziej łupie w krzyżu. Jest źle, a będzie gorzej!

Gdy ktoś próbuje Cię natchnąć optymizmem, sypiesz jak z rękawa przykładami tego, co psuje się w państwie polskim i litewskim. Za sprawą takich sejmowych szkodników, jak p. **Kozłowski herbu Kozioł**, Polacy nie chcą płacić podatków na wojnę. Zapowiadałeś wszem i wobec, że podatków nie uchwalą, i proszę bardzo, sprawdziło się - nie uchwalili! Zapowiadałeś też, że Polacy będą chcieli zmuszać szlachtę litewską do unii i oczywiście miałeś rację. Tacy impertynenci, jak p. **Bykowski herbu Byk**, już obrażają Litwinów, którzy sprzeciwiają się zjednoczeniu.

Nie dobrego z tego nie będzie. Już lepiej się do trumny położyć...

Za co lubisz Polaków?

- A za co ich lubić?

Za co nie lubisz Polaków?

- Od kiedy Litwini zadają się z Polakami, kraj zmienia się w ruinę! Za Mendoga to były czasy...

Czy rozumiesz polski?

NIE

18D. Węgorzewski herbu Węgorz;

Litwin

WĘGORZ - śliski, zmienny, nie można na nim polegać, sprytny

Jesteś litewskim szlachcicem. Całe Twoje życie upływało jak dotąd w głębokiej, litewskiej puszczy. Niewielką fortunę zrobiłeś sprzedając futra sobolowe ze swojego majątku. Z poważną polityką nie masz nic wspólnego. Litwa to sprawa skomplikowana. Jedni chcą unii z Polakami, inni się jej sprzeciwiają. Wszystkimi dyryguje książę Radziwiłł.

W tych warunkach strach coś stanowczo powiedzieć. Wyrazisz swoje zdanie, to od razu ktoś się obrazi.

Nauczyłeś się, że w życiu ważne jest lawirowanie i jak dotąd świetnie Ci to wychodziło.

Niestety ostatnio miał miejsce przykry incydent. Naobiecowałeś jednemu Polakowi, p. **Kozłowskiemu herbu Kozioł**, że dostarczysz mu pięknych futer sobolowych w dobrej cenie. Później jednak zagadnął Cię o nie Rusin, p. **Indykiewicz herbu Indyk**. Zaoferował lepszą cenę, więc od razu zdecydowałeś się mu sprzedać towar. Planowałeś namydlić oczy Kozłowskiemu, mówiąc, że wcale nie byliście ostatecznie dogadani. Ten jednak wściekł się i oskarżył Cię o niedotrzymywanie słowa.

No, cóż. Dobrze byłoby, żeby ta sprawa przycichła.

Za co lubisz Polaków?

- *Są wśród nich ludzie naiwni, dla których raz dane słowo to jakaś świętość. Takich ludzi nie trzeba się obawiać.*

Za co nie lubisz Polaków?

- *Znasz ich za mało, by widzieć w nich wady.*

Czy rozumiesz polski?

NIE

19D. Osiołowicz herbu Osioł; Litwin

OSIOŁ - niezdecydowany, ponury, zabobonny

Jesteś litewskim szlachcicem. Całe życie spędziłeś w swoim majątku, ukrytym w głębokiej puszczy. W dzieciństwie dużo chorowałeś, a rodzice nosili Cię do leśnej uzdrowicielki, szeptuchy. Bardzo Ci pomogła, wypowiadając nad Tobą zaklęcia i okadzając ziołami. To doświadczenie sprawiło, że stałeś się bardzo zabobonny.

Wszędzie wypatrujesz znaków. Zazwyczaj te znaki zwiastują nieszczęście. Dziwnie splecione gałęzie drzewa, ptaki lecące dziwnym kluczem, układ ciątek na skórze krowy - wszędzie widzisz proroctwa i zapowiedź niewesołej przyszłości. Gdy już dojrzysz znak, zaczynasz

się zastanawiać - czy warto iść drogą, którą przebiegł kot? Czy należy wchodzić do domostwa, na którym usiadł kruk? Czy bezpiecznym będzie rozmowa z rudym?

Te wątpliwości powodują, że ciężko Ci podjąć jakąkolwiek decyzję. Na sejm w Lublinie też byś się nie wybrał, gdyby nie fakt, że Twój protektor (możny opiekun), p. **Żubrowski herbu Żubr**, zabrał Cię ze sobą.

Za co lubisz Polaków?

- *To bitny naród. Wiele razy dowiedli tego, walcząc z Polakami ramię w ramię.*

Za co nie lubisz Polaków?

- *Jesteś Polakiem z krwi i kości. Ludzi mówiących po rusku bardzo słabo rozumiesz. Gdy ktoś mówi po rusku, tobie wydaje się, że cię obraża lub coś knuje.*

Czy rozumiesz polski?

NIE